SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2520

av Mathias Bengtsson (KD)

Upprätthållande av gränsen för sena aborter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa upprätthållandet av gränsen för sena aborter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

När abortlagstiftningen utformades för drygt 50 år sedan tog den fasta på fostrets möjlighet att överleva. Neonatalvårdens framsteg har dock medfört att barn som tidigare inte bedömdes kunna överleva idag kan räddas till livet.

Utvecklingen gör att tidsgränser för abort idag riskerar att kollidera med de graviditetsveckor då det är möjligt att rädda ett barn till liv. Det är den övre gränsen, som enligt praxis normalt tillämpas till och med vecka 21 plus 6 dagar, som väcker frågor i takt med den medicinska utvecklingen. Abortlagen klargör att tillstånd inte får lämnas om det finns anledning att anta att fostret är livsdugligt. Ska ett barn som föds levande och visar livstecken efter en sen abort få livräddande insatser, eller ska beslutet om abort innebära att sådana insatser inte vidtas?

Neonatalvårdens framsteg gör att vi måste klara av dessa svåra etiska samtal och föra dem ödmjukt, med en vilja att förstå varandra. Vid sidan av de medicinska framstegen behöver vi även ta i beaktande att dateringen av en graviditet inte är helt exakt. Smer

har pekat på att felmarginalen i vissa fall kan uppgå till omkring en vecka, även om tidigt ultraljud ger en säkrare datering. Enligt rådande praxis kan en sen abort inledas till och med vecka 21 plus 6 dagar, men själva framfödandet kan ske senare eftersom förloppet ibland tar flera dagar. Det gör att vi måste säkerställa att tillämpningen av lagstiftningen ger tillräckliga säkerhetsmarginaler.

När abortlagstiftningen kom till 1974 var möjligheterna att rädda extremt för tidigt födda barn betydligt mer begränsade än idag. Livsduglighetskriteriet i abortlagen kräver att den övre gränsen för abort hela tiden ligger i linje med de medicinska framsteg som görs. Idag visar svenska registerdata att omkring 45 procent av de barn som föds levande i vecka 22 överlever. Det måste därför finnas tillräckliga säkerhetsmarginaler för att förebygga situationer där ett barn som visar livstecken föds fram efter en sen abort.

I en rapport från Statens medicinsk etiska råd (Smer) från 2019 konstaterade rådet att det finns etiska frågeställningar i samband med sena aborter nära gränsen för medicinsk livsduglighet, med särskilt fokus på foster som visar livstecken efter en sen abort. Smer framhöll att det ur människovärdessynpunkt inte finns någon skillnad mellan ett foster som visar livstecken efter en sen abort och ett extremt för tidigt fött barn. Båda har människovärde och omfattas av grundläggande rättigheter.

Trots att vår lagstiftning tar fasta på fostrets möjlighet att överleva vittnar vårdpersonal om att det ändå förekommer att aborter görs i ett så sent skede att lagen riskerar att överträdas eller till och med överträds. Enligt Socialstyrelsens rättsliga råd står det klart att en abort ska vara avslutad före ingången i vecka 22. Delar av professionen gör dock en annan tolkning av när en abort ska vara avslutad. Som lagstiftare är det vår uppgift att också följa att våra lagar efterlevs. Det är välkommet att frågan diskuteras ute i verksamheterna, men det är också ytterst angeläget att säkerställa att inga ändringar görs i riktning mot att frångå den gällande lagstiftningen. Jag ser inte att det i nuläget finns anledning att ändra lagstiftningen eftersom det rättsliga rådet varit tydligt i hur lagen ska tillämpas. Om det skulle komma att ändras behöver lagstiftningen ses över i syfte att upprätthålla det som är lagens mening: att aborter inte beviljas så sent i graviditeten att fostret kan antas ha möjlighet att överleva.

Det är också av största vikt att på alla sjukhus där barn föds för tidigt, oavsett om det är som effekt av en initierad abort eller en av kroppen utlöst för tidig födsel, ska det finnas tydliga rutiner för omhändertagandet. Inget barn får lämnas att dö. Om den nyfödda inte har förutsättningar att överleva ska palliativa insatser vidtas för ett värdigt och i möjligaste mån smärtfritt avslut.

Mathias Bengtsson (KD)